

تفكر و پژوهش ششم: طرح پرسش پژوهشی

Elnaky.com

گام اوّل: عبور از مه به سوی نور!

- روشن کردن مسئله‌ای که ذهن ما را درگیر کرده، اولین گام پژوهش است.
- گاهی مشکلات به قدری مبهم و کلی هستند که نمی‌دانیم از کجا شروع کنیم.
- راه‌حل: ساختن یک «پرسش پژوهشی» دقیق به عنوان قطب‌نمای مسیر!

کالبدشکافی پرسش‌ها: چه کلمه‌ای، چه پاسخی می‌خواهد؟

«آیا...؟»

معمولاً به پاسخ‌های کوتاه
«بله» یا «خیر» و اطلاعات
ساده ختم می‌شود.

«چرا...؟»

به دنبال یافتن دلیل،
علت‌ها و روابط بین
پدیده‌هاست.

«چگونه / چطور...؟»

فرآیندها، روش‌ها و سازوکار
انجام یک کار را
بررسی می‌کند.

پرسش‌های «چرا» و «چگونه» معمولاً موتور محرک بهتری برای یک پژوهش عمیق هستند!

پالایشگاه پرسش: ۵ کلید طلایی!

هر پرسشی، یک
پرسش پژوهشی
مناسب نیست!

برای اینکه یک سوال
ارزش پژوهش داشته
باشد، باید از ۵ فیلتر
مهم عبور کند.

کلید اوّل: دقیق، واضح و روشن باشد

❓ هر کسی آن را می‌خواند دقیقاً
بفهمد منظور شما چیست.

❓ مشخص کند چه اطلاعاتی، از
چه منابعی و چگونه باید
جمع‌آوری شود.

مثال کتاب:
«کدام‌یک از مناطق آب و
هوایی ایران برای کشت
پسته مناسب است؟»

کلید دوم: روش گردآوری اطلاعات قابل تشخیص باشد

پرسش باید نشان دهد که برای یافتن پاسخ باید چه کار کنیم: مشاهده کنیم؟ پرسیم؟ یا کتاب و گزارش بخوانیم؟

کارت ۲ (روش مشاهده):
تغییر جهت و اندازه سایه پرچم مدرسه در
طول روز.
-> نیاز به مشاهده مستقیم

کارت ۱ (روش خواندن):
تغییرات جمعیت دانش‌آموزی در ۱۰ سال
گذشته.
-> نیاز به گزارش‌های وزارت آموزش و پرورش

کلید سوم: در حد توان شما باشد

زمان: آیا وقت کافی
برای انجام آن داریم؟

هزینه: آیا بودجه
و امکانات لازم
در دسترس است؟

دانش: آیا مفاهیم آن
برای ما قابل درک است؟

نتیجه: اگر هزینه‌ها یا زمان خارج از توان ما باشد، این پژوهش مناسب ما نیست.

کلید چهارم: به دانستن پاسخ علاقه‌مند باشید

پژوهش نیازمند انرژی و زمان است.

اگر کنجکاوی و اشتیاقی برای یافتن
پاسخ نداریم، وقت خود را بیهوده
صرف کرده‌ایم!

نکته: یک پژوهشگر خسته، به
پاسخ‌های درخشان نمی‌رسد!

کلید پنجم: پاسخ را از قبل ندانید!

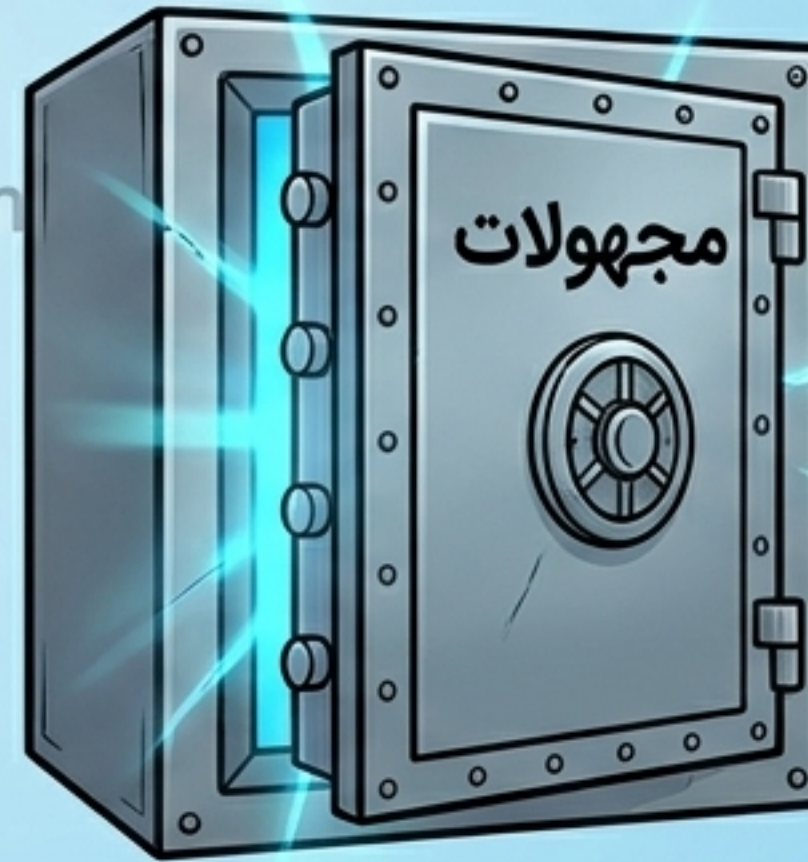
پژوهش برای حل یک «مسئله» یا پاسخ به «پرسشی» است که ذهن ما مشغول کرده است.

روش نادرست

Einaky.com

روش درست

اگر پاسخ را از قبل می‌دانیم، یا با یک نگاه ساده به یک کتاب پیدا می‌شود، دیگر نیازی به انجام پژوهش نیست!

داشبورد پژوهشگر: جدول ارزیابی نهایی

معیارها	بلی	خیر
۱. پرسش با زبان دقیق، واضح و روشن بیان شده است.	✓	
۲. روش گردآوری اطلاعات در آن قابل تشخیص است.	✓	
۳. گردآوری اطلاعات در حدّ توان شما است.	✓	
۴. شما به دانستن پاسخ آن علاقه‌مند هستید.	✓	
۵. پاسخ آن پرسش را از قبل نمی‌دانید و به دانستن آن نیاز دارید.	✓	

اگر پاسخ تمام گزینه‌ها «بلی» است، تبریک می‌گوییم! شما یک پرسش پژوهشی عالی دارید.

ایستگاه تعمیرات: پرسش‌های خود را ارتقا دهید!

اگر در جدول ارزیابی، برخی از ویژگی‌ها تیک «خیر» خوردند، ناامید نشوید!
ماموریت شما: پرسش خود را بازنویسی کنید. آن را دقیق‌تر کنید، روش آن را مشخص کنید و مطمئن شوید در حد توان شماست.

پرسش اصلاح شده من: _____